

bereiden¹) – alle artikelen die aan dat 'nieuwe Nederland' gewijd werden, pasten op een aantal punten bij de ideologie van de Nieuwe Orde. Daarbij werd evenwel tot irritatie van de bezetter nog duidelijker dan al in de herfst van '40 het geval geweest was, gesteld dat met de verwezenlijking van het 'nieuwe Nederland' gewacht moest worden tot de oorlog ten einde was. Die beperking kon men met name aantreffen in het hoofdartikel in het nummer van *De Unie* van 22 maart waarin gereageerd werd op Seyss-Inquarts toespraak te Amsterdam. Seyss-Inquarts belangrijkste formulering: 'voor of tegen ons', kwam er als titel boven te staan. Er was veel over het artikel te doen geweest; het was tenslotte gedeeltelijk door Groeninx, gedeeltelijk door de perschef van de Unie, R. Kraus, geschreven. Daarbij was aan het concept van Kraus een passage ontleend waarin betoogd werd dat het Nederlandse volk al daarom niet ten gunste van Duitsland zou kunnen kiezen omdat de Nederlandse marine doorvocht:

'En nu kan men ons vele malen voorhouden dat onze vloot er gezien het Nederlandse belang zeer onverstandig aan doet om aan de zijde van Engeland te blijven doorvechten, dan *nòg* kunnen wij ons onmogelijk tegen onze *eigen* marine keren. Dat heeft niets meer met pro-Duits of anti-Duits te maken. Want dit valt geheel in de sfeer van het *zuivere*, eerlijke nationale gevoel.'

De Nederlandse cultuur, zo werd verder uiteengezet, was geheel anders dan de Duitse. Met 'pogingen om ons *gelijkvormigheid* tussen het Duitse Nationaal-Socialisme en het Nederlandse Socialisme op te dringen', zou de bezetter slechts een 'houding van afweer' in de hand werken. 'En weest toch vooral', zo werd die bezetter tenslotte voorgehouden, 'dit indachtig, dat niet hij uw ware vriend is die u in alles op slaafse wijze volgt' – daarmee werd op Mussert gedoeld.²

Dit artikel wekte heftig ongenoegen bij de bezetter. Vooral aan de passage over de Nederlandse marine nam hij aanstoot. Perschef Kraus werd gearres-

¹ In de lente van '41 ontwierpen agrarische deskundigen van de Nederlandse Unie en Nationaal Front een gemeenschappelijk landbouwprogramma dat in mei in de organen van de twee groeperingen gepubliceerd werd. Begin juni aanvaardde de Quay een voorstel van Arnold Meyer 'om elkander op de hoogte te houden van misplaatste anti-propaganda', hij had echter er het hogere kader van de Unie opnieuw op gewezen, 'dat Nationaal Front en NSB niet in één adem kunnen worden genoemd' (brief, 5 juni 1941, van de Quay aan Meyer, archief Arnold Meyer, 1592). Op 20 juni keurde de Quay goed dat dr. Brinkgreve en een vooraanstaand lid van Nationaal Front de mogelijkheden van samenwerking tussen sociaal-economische deskundigen van de Unie en Nationaal Front zouden nagaan. ² *De Unie*, 31 (22 maart 1941), p. 1-2.